

**Protokół z XVIII posiedzenia
Międzyresortowego Zespołu do spraw Materiałów Niebezpiecznych Zalegających
na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej**

15 września 2026 r.

Spotkanie w formie hybrydowej

1. Otwarcie posiedzenia i powitanie uczestników

Posiedzeniu przewodniczył Pan Roman Jaworski – upoważniony przedstawiciel Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Drugi Zastępca Przewodniczącego Zespołu)¹.

Przewodniczący powitał nową przedstawicielkę Ministra Spraw Zagranicznych – Panią Martę Kaczmarską.

2. Przyjęcie porządku obrad

Porządek obrad został przyjęty bez zmian.

3. Omówienie wniosków i rekomendacji płynących z przeprowadzonej inwestycji finansowanej w ramach KPO dedykowanej zatopionym materiałom niebezpiecznym. (UM w Gdyni)

Przedstawiciel UM w Gdyni przedstawił wnioski i rekomendacje płynące ze zrealizowanej inwestycji.

Sekretarz poinformował, że zadania wynikające z opracowanych w ramach KPO planów neutralizacji zostały wpisane w projekt Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego dla Polski na lata 2028-2034.

Przedstawiciel MSWiA zwrócił uwagę, że niezbędne jest dopracowanie systemu utylizacji substancji niebezpiecznych pochodzących z procesu neutralizacji zarówno dla działań prowadzonych na lądzie (np. nielegalne składowiska) jak i na obszarach morskich.

Przedstawiciel UM w Gdyni podkreślił, że w niezbędne jest podejście całościowe, obejmujące wydobycie, transport, składowanie i utylizację materiałów niebezpiecznych. Ważnym elementem jest też monitoring.

Przedstawicielka MIR PIB podzieliła się doświadczeniami związanymi z prowadzeniem społecznej kampanii edukacyjnej oraz zasugerowała, że w przypadku planowania kampanii związanej z zatopionymi materiałami niebezpiecznymi należy skorzystać z usług profesjonalnej, doświadczonej firmy.

Jednym z kluczowych zadań Zespołu jest przygotowywanie rekomendacji dla Rady Ministrów w zakresie powierzonym Zespołowi. Członkowie Zespołu podjęli decyzję o przygotowaniu rekomendacji na podstawie wyników zrealizowanego projektu. Sekretarz poprosił o przesłanie wkładów do treści rekomendacji do końca października 2026 r.

¹ W związku z nieobecnością upoważnionego przedstawiciela Ministra Infrastruktury (Przewodniczący Zespołu) oraz upoważnionego przedstawiciela Ministra Obrony Narodowej (Pierwszy Zastępca Przewodniczącego Zespołu).

4. Omówienie dalszych prac Zespołu, w szczególności przygotowania rekomendacji dla Rady Ministrów. (Członkowie Zespołu)

Członkowie Zespołu zgodzili się, że konieczny jest pogłębiony monitoring we wskazanych w planach neutralizacji lokalizacjach. Ze względu na nieobecność przedstawiciela GIOŚ nie podjęto szczegółowo tego tematu.

Przewodniczący zwrócił uwagę na pomijaną do tej pory kwestię monitorowania stanu środowiska na obszarach byłych poligonów morskich. Ponadto poddał pod rozagę uwzględnienia w monitoringu obszarów morskich pod planowane inwestycje.

Przedstawiciel MAP zaproponował nawiązanie kontaktu z ME w sprawie ewentualnego monitoringu obszarów przylegających do prowadzonych przez nie inwestycji (np. elektrowni jądrowej).

5. Przedstawienie informacji nt. opracowania jednolitego, zbiorczego zestawienia wszystkich prac badawczych i naukowych realizowanych w odniesieniu do materiałów niebezpiecznych zatopionych w polskich obszarach morskich, zawierającego zarówno dane dotyczące projektów (badań naukowych) już zrealizowanych, jak i planów takiej działalności. (MNiSW)

Przedstawiciel MNiSW przygotował i omówił prezentację zawierającą odpowiedź na pkt 5 i 6 porządku obrad. Zaproponował, by, w przypadku poszukiwania bardziej szczegółowych informacji, Członkowie Zespołu zwracali się bezpośrednio do niego, a udzieli niezbędnej pomocy.

6. Przedstawienie informacji na temat wspierania badań naukowych i innowacji w obszarze tematycznym w ramach istniejących narzędzi i programów realizowanych przez podległe MNiSW agencje finansujące badania naukowe. (MNiSW)

Jak wyżej.

7. Przedstawienie informacji na temat stworzenia bazy kontaktowej podmiotów i instytucji potencjalnie zaangażowanych w temat materiałów niebezpiecznych zalegających na obszarach morskich RP. (MI/DGW)

W związku z nieobecnością przedstawiciela MI/DGW punkt został przełożony na następne posiedzenie Zespołu.

8. Przedstawienie informacji na temat otwartych źródeł wiedzy o materiałach niebezpiecznych w polskich obszarach morskich. (MI/DGW)

W związku z nieobecnością przedstawiciela MI/DGW punkt został przełożony na następne posiedzenie Zespołu.

9. Przedstawienie informacji nt. opracowania wytycznych / stworzenia najlepszych praktyk w zakresie oceny wpływu działań związanych z usuwaniem wraków, substancji ropopochodnych, amunicji konwencjonalnej i chemicznej z Morza Bałtyckiego na ekosystem morski, ze szczególnym uwzględnieniem ssaków morskich i ichtiofauny, stanowiących podstawę do dalszych prac nad opracowaniem konkretnych działań minimalizujących negatywny wpływ na poszczególne elementy środowiska morskiego. (MKiŚ/RDOŚ)

W związku ze swoją nieobecnością Przedstawicielka RDOŚ przekazała przed posiedzeniem dokumenty odnośnie realizowanego zadania.

Członkowie Zespołu zostali poproszeni o zapoznanie się z nimi i zgłoszenie uwag do końca października 2026 r.

10. Przedstawienie informacji na temat kontynuacji prac mających na celu sprawdzenie obszarów historycznych zagród minowych w rejonie portu Kołobrzeg w zakresie występowania przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych (PWiN) pochodzenia militarnego. (MON)

W 2026 roku działania jednostek przeciwminowych Marynarki Wojennej RP były realizowane w ramach zadań szkoleniowych, operacji osłony infrastruktury krytycznej oraz misji sojusznicych. Główne wysiłki skoncentrowano na oczyszczaniu korytarzy żeglugowych, zabezpieczeniu międzynarodowych manewrów na Morzu Bałtyckim oraz weryfikacji i neutralizacji obiektów niebezpiecznych w rejonach planowanych inwestycji energetycznych (morskie farmy wiatrowe w strefie offshore). Prace realizowały siły 8. Flotylli Obrony Wybrzeża, Grupy Nurków-Minerów oraz Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej (BHMW). W okresie 1 czerwca – 10 września 2026 r. zespoły Marynarki Wojennej RP zlokalizowały i poddały procedurom zabezpieczenia lub zniszczenia blisko 40 obiektów bojowych oraz kilkadziesiąt sztuk amunicji artyleryjskiej. Działania te pozwoliły na utrzymanie ciągłości ruchu statków handlowych oraz zabezpieczyły harmonogram prac budowlanych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej.

Podczas fazy morskiej ćwiczeń (w trakcie manewrów BALTOPS 2026), trwającej od 4 do 19 czerwca 2026 roku, załogi trałowców ORP „Necko” i ORP „Nakto” (12. Woliński Dywizjon Trałowców) prowadziły rozpoznanie hydrograficzne na wyznaczonych poligonach w rejonie Zatoki Gdańskiej oraz na podejściach do portów handlowych. W trakcie skanowania dna stacjami hydrolokacyjnymi wykryto 14 obiektów minopodobnych. Poza rozstawionymi makietami szkoleniowymi, systemy sonarowe zidentyfikowały rzeczywiste, historyczne miny denne i kotwiczne z okresu II wojny światowej. Zgodnie z procedurami bezpieczeństwa zrezygnowano z fizycznego podnoszenia obiektów bojowych. Miny zostały zneutralizowane poprzez zdalną detonację podwodną.

W lipcu i sierpniu 2026 roku siły MW RP podjęły działania w rejonie Ławicy Słupskiej, odpowiadając na zgłoszenia cywilnych statków badawczych o wykryciu anomalii ferromagnetycznych na trasach kabli przesyłowych farm wiatrowych. Potwierdzono obecność 22 obiektów niebezpiecznych (UXO). Największe zagrożenie stanowiły 2 niemieckie bomby lotnicze o wadze 250 kg i 500 kg. Ze względu na bliskość projektowanej infrastruktury i konieczność ochrony środowiska morskiego przed falą uderzeniową, wykluczono standardowe wysadzenie bomb. Podjęto decyzję o zastosowaniu metody deflagracji.

Równolegle (w okresie lipiec – sierpień 2026 r.) prowadzone były interwencje w pasie wód przybrzeżnych i wewnętrznych (m.in. w rejonie Zatoki Pomorskiej), gdzie letnie prądy morskie odstąpiły materiały wybuchowe w rejonach żeglownych. Zlokalizowano łącznie kilkadziesiąt sztuk amunicji artyleryjskiej wielkiego kalibru oraz pojedyncze granaty moździerzowe. Bliskość infrastruktury portowej oraz stref rekreacyjnych uniemożliwiła neutralizację na miejscu. Amunicja została przeniesiona na głębokowodne poligony morskie w celu zniszczenia lub przekazana lądowym patrolom saperskim.

11. Przedstawienie informacji na temat kontynuacji prac mających na celu neutralizację min morskich w Zatoce Gdańskiej i Zatoce Puckiej zrzuconych w 1939 r. przez stawiacz min ORP „Gryf”. (MON)

Zgodnie z informacją przedstawiciela MON, w analizowanym zakresie nie odnotowano nowych danych. Dalsza aktywność operacyjna przewidziana jest w perspektywie długofalowej. Obecnie priorytet resortu Obrony Narodowej stanowią działania interwencyjne prowadzone w innych obszarach (ad. pkt 10).

12. Przedstawienie informacji na temat prowadzenia, w związku z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej na Morzu Bałtyckim, kwartalnego monitoringu aktywności spółek nadzorowanych przez MAP w obszarze znajdowania oraz identyfikacji materiałów niebezpiecznych zalegających na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz monitorowanie ich usuwania przez właściwe podmioty w oparciu o informacje pozyskane ze spółek, nadzorowanych przez MAP, realizujących projekty budowy morskich farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim. (MAP)

Przedstawiciel MAP poinformował, że podmioty z GK ORLEN w II kwartale 2026 nie prowadziły działań na obszarach morskich farm wiatrowych związanych z materiałami niebezpiecznymi. Rozpoczęcie punktowych badań w kierunku znajdowania materiałów niebezpiecznych na obszarze planowanej MFW Baltic West zlokalizowanej na Ławicy Odrzanej planowane jest na wrzesień 2026 r. Wyniki będą dostępne w I kwartale 2027.

Podmioty z GK PGE oraz GK TAURON w II kwartale 2026 nie prowadziły działań na obszarach morskich farm wiatrowych związanych z materiałami niebezpiecznymi.

Przewodniczący poinformował, że od 1 stycznia 2027 r. rozpoczyna swoją działalność Centrum Bezpieczeństwa Morskiego i poprosił przedstawiciela MAP o zachęcenie spółek do podjęcia współpracy z CBM w celu skuteczniejszej ochrony infrastruktury krytycznej.

13. Przedstawienie informacji na temat międzyresortowej koordynacji i wymiany informacji dot. realizacji działań wymagających udziału partnerów międzynarodowych lub wykraczających poza polskie obszary morskie i przygotowanie informacji nt. prac podejmowanych na forach międzynarodowych. (MSZ)

Przedstawicielka MSZ poinformowała, że w minionym okresie MSZ nie uczestniczyło w działaniach na forach międzynarodowych w związku z bronią chemiczną. Raport z zakończonej prezydencji PL w Radzie Państw Morza Bałtyckiego będzie niedługo dostępny.

14. Przedstawienie informacji na temat opracowania, przeprowadzenia konsultacji społecznych i przekazania do ministra właściwego ds. spraw gospodarki wodnej drugiej aktualizacji Programu Monitoringu Wód Morskich, z uwzględnieniem substancji mogących potencjalnie pochodzić z uwalniania z zatopionej broni chemicznej lub paliwa z wraków. (MKiŚ/GIOŚ)

W związku z nieobecnością przedstawiciela GIOŚ punkt został przełożony na następne posiedzenie Zespołu.

15. Przedstawienie bieżących informacji na temat działań związanych z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na obszarach morskich RP, w tym o projektowanych regulacjach prawnych, udziale w szkoleniach, spotkaniach i konferencjach krajowych

i międzynarodowych oraz otrzymanych zgłoszeniach na temat zidentyfikowanych materiałów niebezpiecznych lub powiązanych z nimi problemów. (Członkowie Zespołu)

Przedstawiciel MNiSW poinformował o otrzymanym wniosku w sprawie poparcia projektu “Wrecks: Predicting Risk, Enabling Action and Preserving Heritage” realizowanego na platformie JPI Oceans i zaproponował przedstawienie wspólnego stanowiska Zespołu.

Członkowie Zespołu przedyskutowali tę kwestię i uznali, że udzielanie poparcia lub patronatu dla indywidualnych projektów nie mieści się w zakresie zadań wyznaczonych Zarządzeniem nr 345 Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2022 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Materiałów Niebezpiecznych Zalegających na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej (MP poz. 1042). W przypadku otrzymania tego rodzaju wniosków każdy Członek może podejmować samodzielną decyzję o ewentualnym poparciu dla wybranej inicjatywy.

Przedstawiciel UM w Gdyni przedstawił dalsze plany związane z realizacją i finalizacją projektu MUNIMAP. Na prośbę AMW zaproponował przedstawienie uwag do opracowanych w ramach projektu dokumentów związanych z ramami legislacyjnymi odnoszącymi się do zatopionej amunicji oraz warsztaty w celu ich omówienia.

Członkowie Zespołu przedyskutowali propozycję i uznali, że każda zgłoszona uwaga powinna mieć formę pisemną, aby zachować transparentność całego procesu. Po wstępnym zapoznaniu się z opracowanymi dokumentami poinformowali, że zarówno tezy i jak i argumentacja w odniesieniu do polskiego porządku prawnego wymagają preredagowania.

W związku z prośbą o deklarację, czy wezmą udział w konferencji kończącej projekt MUNIMAP, Członkowie Zespołu odpowiedzieli, że decyzje zostaną podjęte indywidualnie po otrzymaniu zaproszenia z załączonym programem wydarzenia.

Sekretarz poinformował o przebiegu posiedzenia grupy HELCOM dedykowanej zatopionym materiałom niebezpiecznym (EG SUBMERGED), które odbyło się 10 września 2026 r. Podczas spotkania wszystkie uwagi Członków Zespołu do uzgadnianych dokumentów zostały zgłoszone. Przedstawiciel PL zaprezentował również wyniki projektu zrealizowanego w ramach KPO.

16. Sprawy różne / wolne wnioski

Sekretarz przypomniał o zbliżającym się ostatnim kwartale roku 2026 i konieczności finalizowania realizacji zaplanowanych na ten rok działań.

Przedstawiciel MI/DGMIŻŚ poinformował o postulatach Głównego Geodety Kraju w tym o propozycji utworzenia krajowego, systemowego programu usuwania niewybuchów i min (UXO) z okresu I i II wojny światowej. Członkowie Zespołu zwrócili uwagę na kwestię bezpieczeństwa – dane z rejestru zatopionych materiałów niebezpiecznych prowadzonego przez BHMW to dane wrażliwe.

Przewodniczący poprosił Członków Zespołu o rozważenie, czy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 września 2023 r. w sprawie oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych nie wymaga nowelizacji. Temat zostanie omówiony na następnym posiedzeniu Zespołu.

17. Zakończenie posiedzenia

Na tym zakończono posiedzenie Zespołu.

Załączniki do protokołu:

1. Załącznik nr 1 – Lista obecności

w zastępstwie

Dominika Dłutek-Malinowska

Sekretarz Zespołu

Roman Jaworski

Przewodniczący Zespołu

Załącznik nr 1 do Protokołu – Lista obecności

1. Kamil Rybka – Ministerstwo Infrastruktury
2. Dominika Dłutek-Malinowska – Ministerstwo Infrastruktury
3. Jan Młotkowski – Urząd Morski w Gdyni
4. Paulina Gonciarz – Ministerstwo Obrony Narodowej
5. Roman Jaworski – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
6. Andrzej Zbylut – Ministerstwo Klimatu i Środowiska
7. Cezary Falkiewicz – Ministerstwo Aktywów Państwowych
8. Maciej Kapalski – Ministerstwo Aktywów Państwowych
9. Maciej Śliwakowski – Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii
10. Barbara Lewkowska – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
11. Gabriela Czubalska – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
12. Joanna Szlinder-Richert – Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy
13. Tadeusz Bednarczyk – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
14. Marta Kaczmarska – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
15. Marcin Westphal – Narodowe Muzeum Morskie